

Aneksi

Aneks 8.1(a). Ključne definicije i zakonske odredbe za rad OKZR u oblasti prava zajednice

Izvori: Zakon o zaštiti i promociji prava zajednica i njihovih pripadnika na Kosovu (Zakon o zajednicama); ostalim zakonima

Zajednice	1.4 U svrhu ovog zakona zajednice se definišu kao nacionalne, etničke, kulturne, jezičke ili verske grupe koje su tradicionalno prisutne u Republici Kosova i koje nisu u većini . Ove grupe su Srbi, Turci, Bošnjaci, Romi, Aškalijski, Egipćani, Goranci i ostale zajednice. Pripadnici većinske zajednice u Republici Kosova kao celini, koji nisu u većini u datoj opštini, takođe uživaju prava nabrojnih ovim zakonom u toj opštini. (Zakon o zajednicama, čl. 1.4)
Slobodan izbor pripadnosti zajednici	1.5 Svaki pripadnik zajednice ima pravo da slobodno izabere da li će biti tretiran ili ne kao takav , i nikakva nepovoljnost ili diskriminacija neće proizaći iz izbora da uživa ili ne prava koja su povezana sa tim izborom. (Zakon o zajednicama, čl. 11.5)
Identitet <i>Zakon o zajednicama čl. 2, stavaka 1 do 4</i>	2.1. Zajednice i njihovi pripadnici imaju pravo da slobodno održavaju, izražavaju i razvijaju svoju kulturu i identitet, kao i da čuvaju i učvršćuju suštinske elemente svog identiteta, odnosno svoju veru, jezik, tradiciju i kulturno nasleđe 2.2. Republika Kosova će stvoriti odgovarajuće uslove koji će omogućiti zajednicama i njihovim pripadnicima da slobodno održavaju, izražavaju i razvijaju svoje identitete . 2.3. Mere koje imaju za cilj da promene strukturu stanovništva u oblastima koja su nastanjena pripadnicima zajednica na njihov uštrb su zabranjene . Kosovo će zaštititi pripadnike zajednica od politike i praksi koje imaju za cilj, ili imaju efekat, asimilaciju protiv njihove volje. 2.4. Pripadnici zajednica imaju pravo da poseduju vlastita imena priznata u izvornom obliku i pismu na njihovom jeziku kao i da povrate izvorna imena ako su promenjena . Ovo uključuje pravo da slobodno izaberu svoja imena i prezimena i imena svoje dece kao i pravo da unesu svoja imena u javne registre, isprave za ličnu identifikaciju i ostale službene isprave na njihovom jeziku i pismu u skladu sa zakonom.
Potpuna i efektivna ravnopravnost <i>Zakon o zajednicama, čl.3, stavaka 1. do 5</i>	3.1 Republika Kosova promovira duh mira, tolerancije, među-kulturni i međuverški dijalog, podržava pomirenje među zajednicama 3.2 Republika Kosova preduzima sve potrebne mere da bi zaštitila osobe koje su predmet pretnji ili zastrašivanja, neprijateljstva ili nasilja koje proističu iz njihovog nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog ili verskog identiteta . Nadležni organi će sudski goniti, kako je predviđeno zakonom, one koji vrše ovakve pretnje ili dela opisana u ovom odeljku. 3.3 Svi oblici diskriminacije, neposredni ili posredni, na račun nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog ili verskog identiteta su zabranjeni . U skladu sa zakonom Republika Kosova će osigurati da svi pripadnici zajednica u potpunosti uživaju svoja osnovna prava i preduzima posebne mere da ispravi bilo koju situaciju u kojoj je ovim licima uskraćeno ravnopravno uživanje ovih prava. 3.4 Republika Kosova će preduzeti sve afirmativne mere koje mogu biti neophodne radi promocije potpune i efektivne ravnopravnosti u svim oblastima ekonomskog, društvenog, političkog i kulturnog života, uključujući prosvetu, medije, zdravstvo i ostale javne usluge. Ovakve mere će biti ravnopravno ponuđene svim zajednicama i njihovim pripadnicima isključivo na osnovu potreba. 3.5 Republika Kosova će zaštititi slobodu kretanja i bezbednost i sigurnost pripadnika zajednica u ovoj zemlji.
Princip jednakog postupanja	a). Princip jednakog postupanja podrazumeva da neće biti nikakve neposredne ili posredne diskriminacije bilo koje osobe na osnovu pola, roda, starosti, bračnog stanja, jezika, fizičke ili mentalne nesposobnosti, seksualnih sklonosti, političke pripadnosti ili ubedenja, porekla, nacionalnosti, religije ili uverenja, rase, društvenog porekla, imovine, rođenja ili bilo kojeg drugog statusa; (Zakon o protiv diskriminacije, br.2004 / 3, čl. 2a)
Neposredna i Posredna diskriminacija <i>Zakon o protiv diskriminacije, br.2004 / 3, čl. 3, slova a i b</i>	Za potrebe člana 2 (a), izrazi dati niže definisani su kako sledi: a). Neposredna diskriminacija je kada se prema nekoj osobi postupa manje povoljno nego što je bilo ili bi bilo postupano prema drugoj u uporedivoj situaciji prema jednom ili više osnova utvrđenih u članu 2 (a); b). Posredna diskriminacija podrazumeva se kada bi neka na prvi pogled neutralna odredba, kriterijum ili praksa, dovela osobe, prema jednom ili više osnova navedenih u članu 2 (a) u posebno nepovoljan položaj u poredenju sa ostalim osobama, osim u slučaju kad tu odredbu, kriterijum ili praksu objektivno opravdava legitimni cilj , a sredstva za postizanje tog cilja su prikladna i neophodna.
Positive action	6.1. U cilju obezbeđivanja potpune ravnopravnosti u praksi, mere sprečavanja ili kompenzovanja nepovoljnosti u vezi sa jednim ili više osnova kao što su oni navedeni u članu 2 (a) ne smatraju se diskriminatornim, s tim da su one u skladu sa međunarodnim standardima ljudskih prava. (Zakon o protiv diskriminacije, br.2004/ 3, čl. 6.1)
Jezik	4.1 Albanski i srpski jezik i njihova pisma su službeni jezici u Republici Kosova i imaju ravnopravan status u

<p>Zakon o zajednicama, čl. 4, stavka 1 i 6 do 9</p>	<p>ustanovama. Turski, bosanski i romski jezik će imati status službenih jezika na opštinskom nivou ili će biti u službenoj upotrebi u skladu Zakonom o upotrebi jezika.</p> <p>4.6 Pripadnici zajednica imaju pravo da na jeziku svoje zajednice izlože znakove, zapise kao i ostale informacije privatne prirode koje su vidljive za javnost..</p> <p>4.7 U oblastima u kojima pripadnici zajednice predstavljaju dovoljan deo stanovništva, tradicionalni lokalni nazivi, nazivi ulica i ostale topografske oznake će biti prikazani na jeziku dotične ne-većinske zajednice. Ovo će biti uređeno Zakonom o upotrebi jezika.</p> <p>4.8 Upotreba jezika u odnosima između pripadnika zajednica i administrativnih vlasti na centralnom i opštinskom nivou, u odnosima sa sudovima, medijima i u prosveti, biće uređena Zakonom o upotrebi jezika.</p> <p>4.9 Kosovo će preduzeti afirmativne mere kako bi osiguralo da su jezici, koji nisu službeni, očuvani, održavani i promovisani, i odrediće stav po ovom pitanju u skladu sa Evropskom poveljom o regionalnim i manjinskim jezicima.</p>
<p>Kultura</p> <p>Zakon o zajednicama čl.5, stavka 5, 1 do 6 i 10</p>	<p>5.1 Zajednice u Republici Kosova i njihovi pripadnici imaju pravo da izražavaju, održavaju i razvijaju svoju kulturu i tradiciju kao i da upravljaju pitanjima svoje kulture.</p> <p>5.2 Zajednice imaju pravo na osnivanje udruženja za kulturu, umetnost, nauku i prosvetu i ostalih udruženja u cilju izražavanja, podsticaja i razvoja svojih sopstvenih identiteta. Ova udruženja imaju pravo da budu upisana kao udruženja građana, a ovakav upis se neće odbiti ili opozvati osim iz razloga propisanih zakonom.</p> <p>5.3 Zajednice imaju pravo na osnivanje organizacije koja će predstavljati zajednicu i koja će delovati kao vodeća organizacija dotične zajednice i koja će biti zastupljena u Konsultativnom veću za zajednice. ...</p> <p>5.4 Organizacije ili udruženja osnovana na osnovu člana 5.2 i 5.3 imaju pravo na podršku, uključujući i pomoć finansijske prirode, kao i i pomoć Vlade, u skladu sa zakonom.</p> <p>5.5 Zajednice i njihovi pripadnici imaju pravo da slobodno i javno proslavljaju njihove tradicionalne i verske praznike u skladu sa zakonom.</p> <p>5.6 Zajednice i organizacije koje ih predstavljaju imaju pravo da koriste i izlažu simbole svoje zajednice u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima.</p> <p>5.10 Republika Kosova čuva kulturnu i versku baštinu svih zajednica kao integralni deo nasleđa Kosova i obezbeđuje delotvornu zaštitu mesta i spomenika koji su kulturno i versko nasleđe zajednica.</p>
<p>Mediji</p> <p>Zakon o zajednicama, čl.6, stavka, 1 do 8</p>	<p>6.1 Zajednicama i njihovim pripadnicima se bez diskriminacije garantuje pristup informacijama. Zajednice i njihovi pripadnici imaju pravo osnivanja i korišćenja svojih medija, uključujući u svrhu pružanja informacija na njihovom jeziku putem, <i>između ostalog,</i> dnevnih listova i novinskih agencija. Zajednice i njihovi pripadnici imaju rezervisan broj frekvencija za elektronske medije u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima.</p> <p>6.2 Zajednicama je garantovan pristup ravnopravnoj zastupljenosti u javnim elektronskim medijima. Odrediće se vreme za program o zajednicama na kanalima javnih elektronskih medija i osiguraće se praksa redovnog izveštavanja o perspektivama zajednica u emitovanju domaćih vesti.</p> <p>6.3 Zajednice imaju pravo na program koji se bavi njihovom zajednicom na njihovom jeziku u javnim elektronskim medijima u skladu sa zakonom. Takav program treba da obuhvati aktivnosti dotične zajednice i ostale sadržaje od značaja za njih uključujući i vesti, kulturu, sport i zabavu. Pripadnici zajednica imaju vodeću ulogu u izradi i predavljanju ovakvih programa.</p> <p>6.4 Javni elektronski mediji, na nacionalnom i lokalnom nivou, moraju obezbediti adekvatan broj časova emitovanja programa na jezicima zajednica, uključujući najgledanije/naslušanije termine. Minimalan broj sati za programe zajednica će biti propisan zakonom.</p> <p>6.5 Vlada Kosova ima obavezu da preduzme sve mere u okviru svojih nadležnosti kako bi obezbedila plan za međunarodne frekvencije koji će omogućiti zajednici kosovskih Srba pristup licenciranom nezavisnom televizijskom kanalu na srpskom jeziku sa pokrivenošću na čitavoj teritoriji Kosova i koji će raditi efikasno i bez diskriminacije u skladu sa zakonom.</p> <p>6.6 Garantuje se slobodan prijem međunarodnih programa, bilo neposredno ili putem odloženog prenosa ili repriznog emitovanja.</p> <p>6.7 Pripadnici zajednica su adekvatno zastupljeni u regulativnim telima koja se odnose na medije u Republici Kosova. Predstavnici zajednica će biti imenovani u Nezavisnoj komisiji za medije na osnovu konsultacija sa organizacijama koje predstavljaju zajednice.</p> <p>6.8 Uredbe koje se odnose na zabranu podsticanja i širenja rasne, etničke ili verske mržnje ili netolerancije se takođe primenjuju na medijske kuće u skladu sa gore navedenim odredbama.</p>
<p>Veroispovest</p> <p>Zakon o zajednicama, čl. 7, stavka, 1 do 7</p>	<p>7.1. Republika Kosova nema zvaničnu veroispovest i neutralna je po pitanju verskih ubeđenja.</p> <p>7.2 Pripadnici zajednica imaju pravo na slobodu verovanja, svesti i veroispovesti. Ovo pravo uključuje slobodu imanja ili nemanja, zadržavanja ili menjanja veroispovesti ili verovanja, i slobodu da pojedinačno ili u zajednici sa drugima, javno ili privatno, ispoljavaju veroispovest ili verovanje putem ubeđenja, obožavanja, propovedanja, upražnjavanja i posmatranja. Ovo pravo će biti ograničeno jedino slučajevima propisanim zakonom i međunarodnim standardima.</p> <p>7.3 Republika Kosova se ne meša u verske slobode zajednica i pripadnika zajednica.</p> <p>7.4 Obavljanje verskih obreda, tradicionalnih oblika verskog života, uključujući monaški život i versko obrazovanje je zaštićeno zajedno sa crkvenom imovinom.</p> <p>7.5 Republika Kosova promoviše očuvanje kulturnog i verskog nasleđa svih zajednica kao sastavni deo nasleđa Kosova.</p>

	<p>7.6 Srpska pravoslavna crkva na Kosovu će imati zaštitu i uživaće prava, privilegije i imunitet na osnovu Zakona o osnivanju specijalnih zaštitnih zona.</p> <p>7.7 Zajednice i njihovi pripadnici imaju pravo na osnivanje verskih organizacija i ustanova u skladu sa zakonom. Uživanje ovih prava podleže jedino zakonskom zahtevu za registraciju. Ograničenja se primenjuju kako je predviđeno u stavu 2. ovog člana.</p>
<p>Prosveta</p> <p><i>Zakon o zajednicama, čl. 8</i></p>	<p>8.1 Svi pripadnici zajednica imaju pravo na javno obrazovanje na svim nivoima na jednom od službenih jezika Kosova po njihovom izboru. Pripadnici zajednica imaju pravo na predškolsko, osnovno i srednje javno školovanje na svom jeziku iako nije službeni jezik. Vlada Kosova će odrediti opravdane i održive pragove broja učenika za osnivanje razreda ili škola sa nastavom na jezicima zajednica. Minimalni pragovi za ove razrede ili škole su niži od onih koji su obično određeni za obrazovne ustanove i odeljenja. Maksimalni pragovi odgovaraju utvrđenim pragovima određenih za ostala školska odeljenja. Ovo je regulisano zakonom.</p> <p>8.2 U opštinama u kojima nema dovoljan broj učenika da bi se omogućilo školovanje na jeziku određene zajednice čiji jezik nije službeni, Vlada Kosova ima obavezu da pruži alternativna rešenja, uključujući i subvencionirani prevoz do mesta gde se odvija nastava, učenje na daljinu, aranžmane za pokretnu nastavu, ili ponude za stanovanje u školskim internatima.</p> <p>8.3 Republika Kosovo garantuje postojeće kapacitete za stručno osposobljavanje i visoko obrazovanje na jezicima zajednica na univerzitetskom nivou. U skladu sa izraženim potrebama i finansijskim mogućnostima Vlada Kosova će obezbediti visoko obrazovanje i programe profesionalnog obučavanja na jezicima zajednica.</p> <p>8.4 Zajednice i njihovi pripadnici imaju pravo da osnivaju i upravljaju privatnim ustanovama za školovanje i obuku, za šta im može biti pružena javna finansijska pomoć u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima. Takve ustanove imaju pravo da podnose zahteve za akreditaciju Ministarstvu prosvete, nauke i tehnologije ako ispunjavaju opšte obrazovne standarde nastavnog programa Republike Kosova i u skladu sa zakonom. Ministarstvo za prosvetu, nauku i tehnologiju nadgleda kvalitet pruženih obrazovnih usluga u skladu sa zakonom.</p> <p>8.5 Škole u kojima se nastava odvija na srpskom jeziku mogu da primenjuju nastavni plan ili udžbenike koje je uradilo Ministarstvo prosvete Republike Srbije, pošto o tome obaveste kosovsko Ministarstvo prosvete, nauke i tehnologije u skladu sa postupcima navedenim u Zakonu o lokalnom obrazovanju.</p> <p>8.6 Univerzitet u Severnoj Mitrovici je autonomna i javna ustanova visokog obrazovanja. Opština Severna Mitrovica ima nadležnost nad ovim Univerzitetom u kome se nastava odvija na srpskom jeziku kao što je određeno zakonom.</p> <p>8.7 Što se tiče ostalih slučajeva suprotnih od onih koji su pomenuti u stavu 5. Ovog člana, Vlada Kosova će uvesti integrisani nastavni plan i program na jezicima zajednica koji nisu službeni, kao i obrazovne standarde za sve aspekte obrazovanje i nadgledaće i jačaće kvalitet školovanja koje se pruža na jezicima zajednica. Obrazovne ustanove koje svoju delatnost obavljaju na jeziku zajednice koji nije službeni jezik, mogu da izrade svoje školske programe na sebi svojstven način, pod uslovom da oni budu u skladu sa opštim okvirom integrisanih školskih planova i programa i da ispunjavaju standarde koji su predviđeni od strane Vlade. Pored toga, zajednice imaju pravo da u saradnji sa Vladom pripreme obrazovne module koji se tiču njihove kulture, istorije i tradicije.</p> <p>8.8 Tokom pripremanja obuke nastavnika, Vlada Kosova obezbeđuje dovoljan broj kvalifikovanog osoblja u cilju ispunjavanja obaveza navedenih u članu stavu 7. člana 8. ovog zakona. Obuka nastavnika ili onih koji žele da predaju na jezicima zajednica mora se vršiti na odgovarajućim jezicima. Prilikom izbora odgovarajućih kandidata vlasti moraju da uzmu u obzir postojanje potrebe za odvijanje nastave na jezicima zajednica od strane kvalifikovanih osoba koje tečno govore taj jezik, a poželjno je da im taj jezik bude maternji.</p> <p>8.9 Vlada Kosova će osigurati da su direktori i nastavnici u javnim školskim ustanovama uglavnom predstavnici date zajednice i da su u potpunosti upoznati sa identitetom date zajednice.</p> <p>8.10 U osnovnim i srednjim školama gde jezik na kojem se predaje nije jedan od službenih jezika učenici takodje uče jedan zvaničan jezik po njihovom izboru i u skladu sa zakonom.</p> <p>8.11 Vlada Kosova će pripadnicima zajednica osigurati ravnopravan pristup visokom obrazovanju na univerzitetskom nivou. U tu svrhu utvrdiće posebne mere radi obezbeđivanja prijema kandidata koji su završili školu na jezicima zajednica na više i univerzitetske prosvetne ustanove.</p> <p>8.12. Kosovski nacionalni nastavni plan i program mora pokrivati istoriju, kulturu i ostala obeležja zajednica tradicionalno prisutnih u zemlji kako bi se ojačao duh poštovanja, razumevanja i tolerancije među svim zajednicama na Kosovu. Tokom izrade ovog nastavnog plana biće konsultovane organizacije koje predstavljaju zajednice.</p>
<p>Ekonomske i društvene mogućnosti</p> <p><i>Zakon o zajednicama, čl. 9</i></p>	<p>9.1. Zajednice i njihovi pripadnici imaju pravo na svoju imovinu i imaju mogućnost da rade za pravednu i razumnu nadoknadu bez diskriminacije.</p> <p>9.2 Republika Kosova priprema programe javnog zapošljavanja i ostale inicijative, zajedno sa posebnim merama u cilju prevazilaženja posredne ili neposredne diskriminacije pripadnika zajednica. Posebna pažnja se posvećuje poboljšanju situacije u kojoj se nalazi romska, aškalijska i egipćanska zajednica.</p> <p>9.3 Planiranje, razvoj, sprovođenje i procena posebnih mehanizama za poboljšanje ekonomskih i mogućnosti zapošljavanja ugroženih društvenih grupa se sprovodi uz potpuno učešće i savetovanje sa grupama koje predstavljaju zajednice. Posebna pažnja se posvećuje siromašnima, starim licima, deci, mladim porodicama i porodicama sa samohranim roditeljem, udovicama i pripadnicima zajednica sa ograničenim sposobnostima.</p>

	<p>9.4 Republika Kosova obezbeđuje ravnopravnost muškaraca i žena u zapošljavanju, ekonomskim i socijalnim mogućnostima, i redovno nadgleda da li su žene izložene opasnosti od dvostruke diskriminacije zbog njihovog pola i pripadnosti određenoj zajednici. Vlada usvaja posebne mere u cilju suzbijanja ovakve vrste diskriminacije.</p> <p>9.5 Pripadnici zajednica imaju pravo na ravnopravnu zastupljenost prilikom zapošljavanja na svim nivoima u javnim preduzećima i ustanovama, uključujući sector bezbednosti, pravosuđa, tužilaštva, vladina tela za upravljanje pravosuđem i popravnim ustanovama, odbranu, bezbednost i obaveštajne službe.</p> <p>9.6 Posebne mere će biti preduzete u slučaju da se pripadnici zajednica suoče sa poteškoćama da ispune standarde za prijem u javnu službu, uključujući naročito visoke pozicije.</p> <p>9.7 Pripadnici zajednica imaju ravnopravne mogućnosti u postupcima vezanim za javnu nabavku ili privatizaciju javne svojine.</p>
<p>Zdravstvo</p> <p><i>Zakon o zajednicama, čl.10</i></p>	<p>10.1 Republika Kosova æe preduzeti neophodne mere da bi osigurala da pripadnici zajednica imaju ravnopravan pristup zdravstvenoj zaštiti bez diskriminacije.</p> <p>10.2 Republika Kosova æe preduzeti posebne mere kako bi osigurala da su pripadnicima socijalno i ekonomski ugroženih zajednica pružene zadovoljavajuæe usluge zdravstvene zaštite.</p> <p>10.3 Instrukcije za medininsku zaštitu su dostupne na jezicima dotiènih zajednica.</p> <p>10.4 Republika Kosova priznaje medicinske kvalifikacije steçene u inostranstvu, posebno kvalifikacije lica koji govore jezicima zajednica, i gde su takve medicinske kvalifikacije u skladu sa međunarodnim standardima za akreditaciju na osnovu važežeg zakona.</p> <p>10.5 Obaveštenja u vezi sa zdravstvenom negom i obrazovanjem, uključujući informacije o pravima i obavezama zajednica i njihovih pripadnika biæe osigurane i objavljene na jezicima dotiènih zajednica.</p> <p>10.6 Republika Kosova æe uspostaviti efektivne, transparentne, pristupaçne postupke,zasnovane na uçešću zajednica, radi nadgledanja pristupa i pružanja usluga zdravstvene nege pripadnicima zajednica.</p>
<p>Političko uçešće</p> <p><i>Zakon o zajednicama, čl.11</i></p>	<p>11.1. Zajednice i njihovi pripadnici imaju pravo na efektivno uçešće u političkom odlučivanju na svim nivoima upravljanja, uključujući odluke koje su od posebnog znaçaja za njih i za oblast u kojoj oni žive. Takvo uçešće se garantuje u Skupštini Kosova, u Vladi, u sudstvu, i u drugim kosovskim ustanovama kako je predviđeno Ustavom Republike Kosova.</p> <p>11.2 Uçešće u lokalnoj upravi se garantuje Zakonom o lokalnoj samoupravi, uključujući osnivanje kancelarija zamenika predsedavajućeg skupštine opštine za zajednice i zamenika gradonaçelnika za zajednice.</p> <p>11.3. Pripadnici zajednica imaju pravo da osnivaju političke stranke i da učestvuju na izborima i da budu izabrani na mesta i položaje na svim nivoima vlade.</p> <p>11.4. Političke stranke, i to ne samo one koje su osnovane od strane zajednica u cilju predstavljanja zajednica, ne mogu iskljuèiti lica na osnovu njihove pripadnosti zajednici, veæ se moraju ohrabrivati da budu što otvorenije kako bi se postigla raznolikost biraèkog tela Kosova.</p> <p>11.5. U skladu sa stavom 3. člana 5. ovog zakona, udruženja koja predstavljaju zajednice se podstièu da pomažu odredjene zajednice u predstavljanju njihovih interesa na jedan sveobuhvatan naèin i da učestvuju u rukovodjenju dostupnim sredstvima u cilju unapredjenja kulturnog života.</p>
<p>Pravedna i srazmerna zastupljenost zajednica u Civilnoj službi</p>	<p>11.3. U institucijama na centralnom nivou æe biti rezervisano minimalno 10% radnih mesta za osobe koje ispunjavaju navedene kriterijume za stupanje u radni odnos, a koje pripadaju zajednicama koje nisu veçinske na Kosovu. Na opštinskom nivou æe za kvalifikovane članove zajednica koje nisu veçinske u opštini biti rezervisan broj radnih mesta u skaldu sa procentualnom zastupljenošću zajednica date opštine. (<i>Zakon Br.03/L – 149 O Civilnoj Službi Republike Kosovo Član 11.3</i>)</p>
<p>Ravnopravno uçešće žena i muškaraca</p> <p><i>Zakon Br.2004/2 O Ravnopravnosti Polova, Član. 3.2 do 3.5.</i></p>	<p>3.2. Ravnopravno uçešće žena i muškaraca, prema članu 3, taçka 3.1, postiže se u slučajevima kada uçešće jednog pola u institucijama, organima ili u nivoima lokalne vlasti je 40%.</p> <p>3.3. Povodom imenovanja u centralnim organima i organima lokalne samouprave, kao i kod ostalih pravnih lica javne vlasti, mora da se poštuje podjednako uçešće žena i muškaraca shodno stavu 3.2.</p> <p>3.4. Povodom imenovanja članova saveta, komisija i predstavničkih organa unutar i van Kosova, nadležni organi moraju da poštuju podjednaku zastupljenost žena i muškaraca u ovim savetima, komisijama i predstavničkim organima.</p> <p>3.5. Povodom davanja naziva institucijama, javnim preduzećima, putevima, treba da se poštuje ravnopravnost polova.</p>

Annex 8.1(b). Izvod odredaba Ustava koje se odnose na prava i učešće zajednica

Član 156 [Izbeglice i Interno Raseljena Lica]

Republika Kosovo promoviše i olakšava bezbedan i dostojanstven povratak izbeglica i interno raseljenih lica, i pomaže istima da povrate svoju imovinu i lične stvari.

Poglavlje III Prava Zajednica i Njihovih Pripadnika

Član 57 [Opšta Načela]

1. Stanovnici koji pripadaju istoj nacionalnoj ili etničkoj, jezičkoj ili verskoj grupi koja je tradicionalno prisutna na teritoriji Kosova (zajednice), uživaju posebna prava koja su određena ovim Ustavom, pored ljudskih prava i osnovnih sloboda, određenih Poglavljem II ovog Ustava.
2. Svaki pripadnik zajednice će imati pravo da slobodno izabere da se sa njim postupa ili ne postupa kao sa pripadnikom date zajednice, a zbog tog izbora niti zbog korišćenja prava koja su povezana sa tim izborom ne sme da proiziđe nikakva diskriminacija.
3. Pripadnici zajednica će imati pravo da slobodno izražavaju, neguju i razvijaju svoj identitet i svojstva svoje zajednice.
4. Korišćenje ovih prava povlači sa sobom dužnosti i odgovornosti u smislu postupanja u skladu sa zakonom Republike Kosovo, i ne sme da uskraćuje prava drugih lica.

Član 58 [Odgovornosti Države]

1. Republika Kosovo će **osigurati odgovarajuće uslove koji će omogućiti zajednicama i njihovim pripadnicima da čuvaju, štite i razvijaju svoj identitet.** Vlada će naročito podržati kulturne inicijative zajednica i njihovih pripadnika, uključujući i finansijsku pomoć.
2. Republika Kosovo će **unapređivati duh tolerancije, dijalog i pružace podršku pomirenju između zajednica i poštovaće standarde određene Okvirnom konvencijom Saveta Evrope za zaštitu nacionalnih manjina i Evropskom poveljom za regionalne ili manjinske jezike.**
3. Republika Kosovo će **preduzeti sve neophodne mere da zaštiti lica koja mogu da budu izložena pretnjama ili postupcima diskriminacije, neprijateljstva ili nasilja zbog njihovog nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog ili verskog identiteta.**
4. Republika Kosovo će po potrebi usvojiti adekvatne mere koje mogu da budu neophodne za **unapređenje potpune i stvarne jednakosti između pripadnika zajednica u svim oblastima privrednog, socijalnog, političkog i kulturnog života.** Ovakve preduzete mere neće biti smatrane aktom diskriminacije.
5. Republika Kosovo će **promovisati očuvanje verskog i kulturnog nasleđa svih zajednica,** kao sastavnog dela nasleđa Kosova. Republika Kosovo će imati posebnu dužnost da osigura efikasnu zaštitu lokaliteta i spomenika od kulturnog i verskog značaja za zajednice.
6. Republika Kosovo **preuzima efikasne mere protiv svih onih koji podrivaju uživanje prava pripadnika zajednica.** Republika Kosovo će se uzdržavati od politika ili praksi koje imaju za cilj asimilaciju lica, koja pripadaju zajednicama,

Član 59 [Prava Zajednica i Njihovih Pripadnika]

Pripadnici zajednica imaju pravo, pojedinačno ili u okviru zajednice da:

- (1) **izražavaju, održavaju i razvijaju svoju kulturu** i čuvaju suštinske elemente svog identiteta, odnosno veroispovest, jezik, tradiciju i kulturu;
- (2) **stiču javno obrazovanje na jednom od zvaničnih jezika** Republike Kosovo, posvom izboru na svim nivoima;
- (3) **stiču predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje na svom jeziku, u obimu koji je propisao zakonom,** gde je temelj osnivanja posebnih razreda ili škola niži nego što je obično određeno za obrazovne institucije;
- (4) **osnivaju** i upravljaju sopstvenim privatnim obrazovnim i ustanovama za obuku, kojima se može odobriti finansijska pomoć, u saglasnosti sa zakonom i međunarodnim standardima;
- (5) **slobodno koriste svoje jezik,** kako privatno tako i u javnosti;
- (6) **koriste svoj jezik i pismo** u odnosima sa opštinskim vlasima ili lokalnim kancelarijama vlasti u oblastima u kojima predstavljaju dovoljan udeo u stanovništvu, u skladu sa zakonom. Troškove za usluge tumačenja ili prevođenja, snose nadležni organi;
- (7) **koriste i ističu simbole zajednice,** u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima;
- (8) **lična imena pišu u izvornom obliku i pismu na svom jeziku,** ka i da povrate izvorna imena koja su bila prinudno promenjena;
- (9) **koriste lokalne nazive, nazive ulica i drugih topografskih oznaka** koje odražavaju i uzimaju u obzir multietnički i multijezički karakter date oblasti;
- (10) **imaju zagarantovan pristup i posebnu zastupljenost u javnim medijima,** kao i programe na svom jeziku, u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima;
- (11) **osnivaju i koriste svoje medije,** uključujući pružanje informacija na svom jeziku, između ostalog putem dnevnih novina i kablovskih servisa, i korišćenje rezervisanog broja frekvencija za elektronske medije, u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima. Republika Kosovo će preduzeti sve mere koje su potrebne da bi se osigurao međunarodni plan frekvencija koji omogućava kosovskim Srbima pristup licenciranom nezavisnom televizijskom kanalu na Srpskom jeziku na celoj teritoriji Republike Kosovo;
- (12) **uživaju neometane međusobne kontakte u Republici Kosovo, i uspostavljaju i održavaju slobodne i miroljubive kontakte sa licima iz bilo koje države,** a naročito sa onima sa kojima imaju zajednički etnički, kulturni, jezički i verski identitet, ili zajedničko kulturno nasleđe, u saglasnosti sa zakonom i međunarodnim standardima;

<p>protiv njihove volje, i dužna je da zaštiti ta lica od svakog postupka koji ima za cilj takvu asimilaciju.</p> <p>7. Republika Kosovo će obezbediti, na nediskriminatornoj osnovi, da sve zajednice i njihovi pripadnici mogu da koriste svoja prava koja su navedena u ovom Ustavu.</p>	<p>(13) uživaju neometane kontakte sa loklanim, regionalnim i međunarodnim nevladinim organizacijama i učestvuju bez diskriminacije u njihovim aktivnostima;</p> <p>(14) osnivaju udruženja za kulturu, umetnost, nauku i obrazovanje, kao i školska i druga udruženja za izražavanje, negovanje i razvoj svog identiteta.</p>
---	--

Učešće pripadnika manjinskih zajednica u javnom životu i donošenju odluka

<p>Član 60 [Konsultativno Veće za Zajednice]</p> <p>1. Konsultativno veće za zajednice će funkcionisati pod okriljem Predsednika Republike Kosovo, u kome će biti zastupljene sve zajednice.</p> <p>2. Konsultativno veće za zajednice će, između ostalih, činiti predstavnici udruženja zajednica.</p> <p>3. Mandat Konsultativnog veća za zajednice obuhvata:</p> <p>(1) obezbeđivanje mehanizma za redovnu razmenu mišljenja između zajednica i Vlade Kosova;</p> <p>(2) pružanje mogućnosti zajednicama da u početnoj fazi daju komentare na zakonodavne i političke inicijative, koje može da pripremi Vlada, daju predloge na ovakve inicijative i traže da njihovi stavovi budu uključeni u relevantne projekte i programe;</p> <p>(3) sve ostale odgovornosti i funkcije, u saglasnosti sa zakonom.</p> <p>Član 61 [Zastupljenost pri Zapošljavanju u Javnim Institucijama]</p> <p>Zajednice i njihovi pripadnici imaju pravo na pravičnu zastupljenost pri zapošljavanju u javnim organima i javnim preduzećima na svim nivoima, posebno u policijskoj službi u oblastima gde živi data zajednica, uz poštovanje pravila u pogledu sposobnosti i integriteta koja se primenjuju za javnu administraciju.</p>	<p>Član 62 [Zastupljenost u Javne Lokalne Organe]</p> <p>1. U opštinama gde najmanje deset posto (10%) stanovnika pripada manjinskim zajednicama, koje u toj opštini ne čine većinu, mesto potpredsednika za zajednice biće rezervisano za jednog predstavnika iz redova tih zajednica.</p> <p>2. Mesto potpredsednika zauzeće kandidat iz zajednice koja ne čini većinu, a koji je dobio najviše glasova na otvorenoj listi kandidata na izborima za Skupštinu opštine.</p> <p>3. Potpredsednik za zajednice će unapređivati dijalog između zajednica i služice kao zvanično lice za rešavanje zabrinutosti i interesa zajednica koje ne čine većinu na sastancima Skupštine opštine i u njenom/njegovom radu. Potpredsednik je takođe odgovoran za preispitivanje pritužbi zajednica ili njihovih pripadnika, ukoliko akta ili odluke Skupštine opštine povređuju njihova Ustavom zagarantovana prava. Potpredsednik takva pitanja prosleđuje Skupštini opštine radi ponovnog preispitivanja akta ili odluke.</p> <p>4. U slučaju da Skupština opštine odluči da ne razmotri ponovo svoj akt ili odluku, ili ukoliko potpredsednik smatra da rezultat, posle ponovnog razmatranja i dalje predstavlja povredu Ustavom zagarantovanih prava, onda on/ona može da podnese to pitanje direktno Ustavnom sudu, koji može da donese odluku da li će da prihvati taj predmet radi preispitivanja.</p> <p>5. Zajednicama koje ne čine većinu u Republici Kosovo, je zagarantovana zastupljenost u izvršnim organima tih opština.</p>	<p>Poglavlje IV Skupština Republike Kosovo</p> <p>Član 64 [Struktura Skupštine]</p> <p>1. Skupština ima sto dvadeset (120) poslanika koji su izabrani tajnim glasanjem, na osnovu otvorenih lista. Mesta u Skupštini su podeljena između svih partija, koalicija, građanskih inicijativa i nezavisnih kandidata, proporcionalno broju važećih glasova dobijenih na izborima za Skupštinu.</p> <p>2. U sklopu ove podele, dvadeset (20) od sto dvadeset (120) mesta je garantovano za predstavnike zajednica koje nisu većina na Kosovu, kao što sledi:</p> <p>(1) partije, koalicije, građanske inicijative i nezavisni kandidati, koji su se izjasnili da zastupaju Srpsku zajednicu, imaće ukupan broj mesta u Skupštini, koja su osvojili na otvorenim izborima, sa najmanje deset (10) zagarantovanih mesta, ukoliko je broj osvojenih mesta manji od deset (10);</p> <p>(2) partije, koalicije, građanske inicijative i nezavisni kandidati, koji su izjavili da zastupaju ostale zajednice u Skupštini, imaće ukupan broj mesta koja su osvojili na otvorenim izborima, sa minimalnim brojem zagarantovanih mesta, kao što sledi: zajednica Roma jedno (1) mesto; zajednica Aškalija jedno (1) mesto; zajednica Egipćana jedno (1) mesto; i jedno (1) dodatno mesto će se dodeliti zajednici Roma, Aškalija i Egipćana koja je dobila najviše glasova; zajednici Bošnjaka tri (3) mesta; zajednici Turaka dva (2) mesta i zajednici Goranaca jedno (1) mesto, ako je broj dobijenih glasova svake zajednice manji od broja garantovanih mesta.</p>
<p>Član 78 [Komisija o Pravima i Interesima Zajednica]</p> <p>1. Komisija o Pravima i Interesima Zajednica je stalna komisija Skupštine. Ova komisija se sastoji od jedne trećine (1/3) članova koji predstavljaju grupu poslanika Skupštine koji zauzimaju mesta rezervisana ili zagarantovana za Srpsku zajednicu i jedne trećine (1/3) poslanika koji predstavljaju grupu poslanika Skupštine, koji zauzimaju mesta rezervisana ili zagarantovana za ostale zajednice koje ne čine većinu i jedne trećine (1/3) poslanika iz većinske zajednice koja je zastupljena u Skupštini.</p> <p>2. Na zahtev bilo kojeg člana Predsedništva Skupštine, svaki predloženi zakon će se podneti Komisiji o Pravima i Interesima Zajednica. Komisija će, u roku od dve nedelje, većinom glasova svojih članova, doneti odluku o vršenju</p>	<p>Član 81 [Zakon od Vitalnog Interesa]</p> <p>Za usvajanje, izmenu i dopunu ili ukidanje sledećih zakona je neophodna većina glasova celokupnog broja poslanika Skupštine koji su prisutni i većinu glasova poslanika Skupštine koji zauzimaju rezervisana ili zagarantovana mesta za predstavnike zajednica koje ne čine većinu:</p> <p>(1) zakoni kojima se menjaju opštinske granice, uspostavljaju ili ukidaju opštine, definiše opseg ovlašćenja opština i njihovo učešće u međuopštinskim i prekograničnim odnosima;</p> <p>(2) zakoni kojima se sprovode prava zajednica i njihovih pripadnika, osim onih koja su utvrđena Ustavom;</p> <p>(3) zakone o upotrebi jezika;</p> <p>(4) zakone o lokalnim izborima;</p>	<p>Član 96 [Ministarstva i Predstavljanje Zajednica]</p> <p>1. Ministarstva i ostali izvršni organi se uspostavljaju na osnovu potrebe obavljanja funkcija, u salgasnosti sa nadležnostima Vlade.</p> <p>2. Broj članova Vlade se određuje njenim unutrašnjim aktom.</p> <p>3. Postojeće najmanje jedan (1) ministar iz Srpske zajednice i jedan ministar neke druge nevećinske zajednice Kosova. Ako ima više od dvanaest ministara, Vlada će imati i trećeg ministra koji će predstavljati nevećinske zajednice Kosova.</p> <p>4. Postojeće najmanje dva (2)</p>

<p>preporuka o predloženom zakonu.</p> <p>3. Kako bi osigurala da su prava i interesi zajednica pokrenuti na adekvatnom nivou, Komisija može da izvrši preporuke nekoj drugoj relevantnoj komisiji ili samoj Skupštini.</p> <p>4. Komisija, na svoju inicijativu, može da predloži zakone i ostale akte u okviru nadležnosti Skupštine, koje smatra neophodnim i u interesu zajednica. Članovi komisije mogu izlagati pojedinačno mišljenje.</p> <p>5. Predsedništvo Skupštine može, radi dobijanja mišljenja ili saveta, proslediti bilo koje pitanje nekoj drugoj komisiji, ili grupi koja se sastoji od najmanje deset (10) poslanika Skupštine.</p>	<p>(5) zakone o zaštiti kulturnog nasleđa; (6) zakone o verskoj slobodi ili o sporazumima sa verskim zajednicama; (7) zakone o obrazovanju; (8) zakone o upotrebi simbola, uključujući simbole zajednica i javne praznike.</p> <p>2. Niti jedan zakon od vitalnog interesa ne može biti predmet Referenduma.</p> <p>Član 149 [Prvobitno Usvajanje Zakona od Vitalnog Interesa] Bez obzira na odredbe člana 81 ovog Ustava, zakoni od vitalnog interesa navedeni u tom članu, će se prvobitno usvojiti većinom glasova poslanika Skupštine koji su prisutni i koji glasaju.</p>	<p>zamenika ministra iz Srpske zajednice Kosova i dva (2) zamenika ministra iz ostalih nevećinskih zajednica. Ako ima više od dvanaest ministara postojaće i treći zamenik ministra koji će predstavljati Srpsku zajednicu i jedan (1) zamenik ministra ostalih nevećinskih zajednica na Kosovu.</p> <p>...</p>
<p>Član 104 [Imenovanje i Razrešenje Sudija]</p> <p>1. Sudije imenuje, ponovo imenuje i razrešava predsednik Republike Kosovo, na predlog Sudskog saveta Kosova.</p> <p>2. Sastav sudija odražava etničku raznolikost Kosova i međunarodno priznato načelo o polnoj jednakosti.</p> <p>3. Sastav sudija odražava etnički sastav područja jurisdikcije relevantnog suda. Pre podnošenja predloga o imenovanju ili razrešenju, Sudski savet Kosova se konsultuje sa relevantnim sudom.</p> <p>...</p>	<p>Član 108 [Sudski Savet Kosova]</p> <p>1. Sudski savet Kosova obezbeđuje nezavisnost i nepristrasnost sudskog sistema</p> <p>2. Sudski savet Kosova je potpuno nezavisna institucija u sprovođenju svojih funkcija.</p> <p>Sudski savet Kosova obezbeđuje da su sudovi na Kosovu nezavisni, profesionalni i nepristrasni i da odražavaju multietničnost Republike Kosovo i da poštuju načelo polne jednakosti. Savet će dati prednost imenovanju za sudije pripadnicima zajednica koje nisu dovoljno zastupljene, na zakonom propisan način.</p> <p>3. Sudski savet Kosova je odgovoran za regrutovanje i predlaganje kandidata za imenovanje i ponovni izbor sudija. Sudski savet Kosova je takođe odgovoran za premeštaj i disciplinske postupke pokrenute protiv sudija.</p> <p>4. Predlog o imenovanju sudija se vrši na osnovu otvorene procedure imenovanja, na osnovu zasluge kandidata, i ovaj predlog odražava načelo polne jednakosti i etničku raznolikost teritorijalne jurisdikcije relevantnog suda. Svi kandidati trebaju ispuniti zakonom određene kriterije.</p> <p>....</p>	<p>Član 110 [Tužilački Savet Kosova]</p> <p>1. Tužilački savet Kosova je potpuno nezavisna institucija u sprovođenju svojih funkcija, u skladu sa zakonom. Tužilački savet Kosova obezbeđuje jednak pristup pravdi svim građanima Kosova. Tužilački savet Kosova obezbeđuje nezavisnost, profesionalizam i nepristrasnost Državnog tužioca i odražava multietničnost Kosova i načelo polne jednakosti.</p> <p>2. Tužilački savet Kosova će imenovati, unapređivati, premeštati, vršiti ponovno imenovanje, preuzimati disciplinske mere i razrešavati tužioce na zakonom određen način. Savet će dati prednost imenovanju tužioca pripadnika zajednica koje nisu dovoljno zastupljene, na zakonom propisan način. Svi kandidati moraju ispuniti zakonom predviđene uslove.</p>
<p>Član 126 [Kosovske Bezbednosne Snage]</p> <p>...</p> <p>2. Kosovske bezbednosne snage štite građane i zajednice Kosova, na osnovu zakonom određenih nadležnosti</p> <p>....</p> <p>4. Kosovske bezbednosne snage su profesionalne, održavaju etničku raznolikost stanovnika Republike Kosovo i biće regrutovane iz redova državljana Republike Kosovo.</p> <p>...</p>	<p>Član 128 [Policija Kosova]</p> <p>1. Policija Republike Kosovo je odgovorna za očuvanje javnog reda i mira na celoj teritoriji Republike Kosovo.</p> <p>2. Policija Republike Kosova je profesionalna i održava etničku raznolikost stanovništva Republike Kosovo.</p> <p>...</p>	<p>Član 129 [Obaveštajna Služba]</p> <p>1. Obaveštajna agencija Kosova istražuje, otkriva i nadgleda moguće pretnje po unutrašnju bezbednost Republike Kosovo.</p> <p>2. Obaveštajna agencija Kosova je profesionalna, politički nepristrasna multietnička i biće pod parlamentarnim nadzorom, kao što je i uređeno zakonom.</p> <p>...</p>

Ostale odredbe

<p>Član 5 [Jezici]</p> <p>1. Službeni jezici u Republici Kosovo su Albanski i Srpski jezik.</p> <p>2. Turski, Bosanski i Romski imaju status službenih jezika na opštinskom nivou ili će biti korišćeni kao službeni na svim nivoima, u skladu sa zakonom.</p> <p>Član 6 [Simboli]</p> <p>1. Zastava, grb i himna su državni simboli</p>	<p>Član 7 [Vrednosti]</p> <p>1. Ustavni red Republike Kosovo se zasniva na načelima slobode, mira, demokratije, jednakosti, poštovanja ljudskih prava i sloboda i vladavine zakona, nediskriminacije, imovinskog prava, zaštite sredine, društvenog prava, pluralizma, podele državne vlasti i tržišne ekonomije.</p> <p>2. Republika Kosovo obezbeđuje</p>	<p>Član 8 [Sekularna Država]</p> <p>Republika Kosovo je sekularna država i neutralna je po pitanju verskih uverenja.</p> <p>Član 9 [Kulturno i Versko Nasleđe]</p> <p>Republika Kosovo obezbeđuje zaštitu i očuvanje svog kulturnog i verskog nasleđa.</p> <p>Poglavlje II Prava i Osnovne Slobode</p> <p>Član 21 [Opšta Načela]</p>
--	--	--

<p>Republike Kosovo, koji odražavaju njen multietnički karakter.</p> <p>...</p>	<p>jednakost polova kao osnovnu vrednost za razvoj demokratskog društva, jednake mogućnosti učešća žena i muškaraca u politički, ekonomski, društveni i kulturni život i sve ostale oblasti društvenog života.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ljudska prava i osnovne slobode su neodvojiva, neotuđiva i neosporiva i čine osnov pravnog reda Republike Kosovo. 2. Republika Kosovo štiti i garantuje ljudska prava i osnovne slobode, predviđene ovim Ustavom. 3. Svi su dužni da poštuju prava i osnovne slobode ostalih. 4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.
<p>Član 24 [Jednakost pred Zakonom]</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije. 2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa. 3. Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovesti samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene. 		
<p>Poglavlje VIII Ustavni Sud</p> <p>Član 112 [Osnovna Načela]</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ustavni sud je konačna vlast u Republici Kosovo za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom. 2. Ustavni sud je potpuno nezavistan u obavljanju svojih dužnosti. <p>Član 113 [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane]</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način. ... 4. Opština može da ospori ustavnost zakona ili akata Vlade koji povređuju njihove opštinske odgovornosti ili umanjuju njihove prihode, ako taj zakon ili akt utiče na tu Opštinu. ... 7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpili sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom. ... 		
<p>Poglavlje XII Nezavisne Agencije</p> <p>Član 132 [Uloga i Nadležnosti Ombudsmana]</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ombudsman nadzire i štiti prava i slobode pojedinaca od nezakonitih i neregularnih radnji javnih organa. 2. Ombudsman je nezavistan u sprovođenju svoje dužnosti i ne prihvata uplitanja ili uputstva ostalih organa ili institucija, koje sprovode vlast u Republici Kosovo. 3. Bilo koji drugi organ ili institucija, koja sprovodi legitimnu vlast u Republici Kosovo je dužna da odgovori na zahteve Ombudsmana i da mu/joj predstavi sva dokumenta i informacije koje su od njega zatražena u saglasnosti sa zakonom. 		